

64. Preparació del formatge (Llobera)*Informador:* Àngela Freixes i Estany*Edat:* 65 anys*Transcriptors:* M. Adam, J. Veny, L. Pons*Enquestador:* D. Recasens, M. C. Portillo*Data:* 30 juny 1976

64

Preparació del formatge

(Llobera)

əl furm'adze | təmbe m,irə f'een: dəl,ɔ j puz'aβən: | ,erβək'ɔl | f,een dəβ'orəs | i puz,aβən ,erβək'ɔl | muŋ'iβen lə ʎ,et i puz,aβən | ,erβək'ɔl | i puz'aβən | un əstun'etə ʃ,inz ə β,ɔrə l f'ɔk | kə s əskəwf'es | um busin'et | bu | n,ɔ kə nɔ s puɣ,ez əskəwfa ɣ'ajrə | pərɰ,e si s əskəwf,aβe ɣ'ajrə s əskald'aβe | i kəŋ ʒ,a l səmbl,ae kə ja st,aβe βeŋ kuxul'ad b,en: əmətun'at | ʎəβ,ɔnz əl puz'aβən: əm ,unə pl'atə | l əskur'iβən i puz,aβən lə s'al | kə l səmbl'ae kə z β,iə ðə mənəst'e | kən j,a w tən,iβən əʎ,ɔ b'eŋk əskurəɣ,ut | i fik,aβən ə ləs furmədʒ'erəs | əʎəβ'ɔn sə l puz,aβən ək,i lə f'alda ðəm,un d unə pl'atə k,eləs furmədʒ'erəs | j ,aw! na pitf'an | n'a: pəzəŋ f,iɣəs | n'a: pəzəŋ f,iɣəs | <1> ɔ: | l ɔ: m'irə! | n,a pitf'an əʎ'i | i m'irə! kwan f,eʷ wənə st,ɔnə kə pitf'aβən | ʎəβ,ɔnz tr,eən əl furm,adʒə ʰə lə furmədʒ'erə | i 'əl: | ʒir,aβən də kənt'o | əl torn'a | əl torn,aβən ə fik,a l dəl'ɔ bəɣ,e ʎəβ,ɔrəns f,eə ʎə k'eʎ | un r,eŋ də furəð'erts | i ʎəβ,ɔnz ək,eləs furəð,edz 'erən | dun,aβən uŋ kənt'o | i ʎəβ'ɔns | kwan f,eə nə st,ɔnə kə pitf'aβəm | əl fik,aβən də l ,atre kənt'o | ʎəβ,ɔnz ət f,e'ə l ,atre kənt'o | et kəð,aβe mez m'aku i m,ez əskurəɣ'ut | i ʎəβ,ɔns kwan u tən,iβən ʒ'a: βen: əskurəɣ,ut i β'en: | ʒ,a l səmbl,ae k ,erə pɰ,ɔw pitf'at | əʎəβ,ɔnz əɣəf'aβən i ls puz,aβən ə ðəm,un d unə pust'adə | əm um pəp,e ð ək'ets | d əstr'asə <2> | soβr'etə | pərɰ,e: si ŋk,arə n,aβe surt'in: pərɰ,e ʎəβ,ɔrə st,aβe trez o kw,atre ð'i:əz ə kəðə ʃ'udz ək,ets furm'adʒəs | i poz,aβən um pəp,e ð ək,ez ð əstr'asə pərɰ,e z nes ʃup'an | əz n,aβe ʃup'an əkeʎ 'ajɣə pərɰ,e no fes t'an: bətəð,e j muʎəð,e t'erə | i puz,aβən əkeʎ pəp'e | j aw! | i k,adə ðoz o trez ð'iəz | (...) əl n,aβən ʒir'an də kənt'o fins kə ja f,e'ə wənə kr'ostə <2> | unə krust,etə s'oβre || j ,aw! i ʎəβ,ɔn m,irə k'eʎ kə s u βul,iə miŋʒa t'enrə | m,irə s u miŋʒ,aβə t'enrə | b,ɔnəs ʎ'eskəs | lə pəj,eʎə f,el rust'i | ʰŋ kəβ,at i puz,aβəm m'el | i 'aw! | miŋʒ,asə ʎ'ɔ | pər b'rən'a: u k,estəs k'ɔzəs | u feən səβ'i | ʃ'ins

<1> Enquestador: «I què més? I aquelles senyores què feien?».

<2> La vocal final és velaritzada.

64

Preparació del formatge

(Llobera)

El formatge ... també, mira, feien dallò,* hi posaven herbacol; feien llavors* ... hi posaven herbacol, munyiven* la llet, hi posaven l'herbacol i posaven una estoneta aixins* a vora el foc que s'escalfés, un bocinet, bu... no ... que no es pogués escalfar gaire perquè, si s'escalfava gaire, s'escaldava. I con* ja els semblae* que ja estava ben coagulat, ben amatonat, llavons* el posaven amb* una plata, l'escorriven* i posaven la sal que els semblae* que es via* de menester. Con* ja ho teniven* allò ben escorregut, ho ficaven a les formatgeres; allavons,* se'l posaven aquí a la falda damunt d'una plata, aquelles formatgeres, i au!, nar* pitjant, nar* pesant figues, nar* pesant figues.

Oh! Oh mira!, nar* pitjant allí i, mira!, quan feia una estona que pitjaven, llavons* treien el formatge de la formatgera i el giraven de cantó, el torna... el tornaven a ficar al dallò* perquè llavòrens* feia allò aquell ... un reng de foradets i llavons* aquells foradets eren ... donaven un cantó; i llavons,* quan feia una estona que pitjàvem, el ficaven de l'atre* cantó; llavons* et feia l'atre* cantó, et quedava més maco* i més escorregut; i llavons,* quan ho teniven* ja ben escorregut i ben ..., ja els semblae* que era prou pitjat, allavons* agafaven i els posaven a damunt d'una postada amb un paper d'aquests d'estrassa, sobreta,* perquè, si encara anava sortint —perquè llavors* estava tres o quatre dies a quedar eixuts, aquests formatges—, hi posaven un paper d'aquests d'estrassa perquè es nes* xupant,* es nava* xupant* aquella aiga,* perquè no fes tant batader* i mullader a terra, hi posaven aquell paper, i au!, i cada dos o tres dies ... el naven* girant de cantó fins que ja feia una crosta, una crosteta a sobre, i au!, i llavons,* mira, aquell que s'ho volia minjar* tenre,* mira, s'ho minjava* tenre,* bones llesques, la paiella* fè'l* rostir; en cabat* hi posaven mel, i au!, minjà-se* allò per berenar o aquestes coses; ho feien servir aixins.*